

αὐτῆς γενομένην, ἣν ὁ Πλούταρχος ἔκρινεν ἀξίαν καταχωρήσεως ἐν τῷ βίῳ τοῦ Δημητρίου (ΚΖ') « Ἀπομνημονεύεται δὲ τῆς Λαμίας καὶ πρὸς τὴν λεγομένην Βοκχόρεως κρίσιν ἀντίβρῃσις. Ἐπεὶ γάρ τις ἐρῶν ἐν Αἰγύπτῳ τῆς ἑταίρας Θωνίδος, ἠτέλλτο συχνὸν χρυσίον, εἶτα κατὰ τοὺς ὕπνου δόξας αὐτῇ συγγενέσθαι, τῆς ἐπιθυμίας ἐπαύσατο, δίκην ἔλαχεν ἡ Θωνίς αὐτῷ τοῦ μισθώματος. Ἀκούσας δὲ τὸν λόγον ὁ Βόκχορις, ἐκέλευσε τὸν ἄνθρωπον, ὅσον ἠτήθη χρυσίον ἠριθμημένον ἐν τῷ ἀγγεῖῳ διαφέρειν δεῦρο κάκεισε τῇ χειρὶ, τὴν δ' ἑταίραν ἔχεσθαι τῆς σκιᾶς· ὡς τὴν δόξαν τῆς ἀληθείας σκιάν οὔσαν. Οὐκ ᾤετο ταύτην τὴν κρίσιν εἶναι δικαίαν (ἢ Λαμία). Οὐ γὰρ ἀπέλυσεν ἡ σκιά τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἀργυρίου τὴν ἑταίραν· τὸ δ' ὄναρ ἔπαυσεν ἐρῶντα τὸν νεανίσκον ».

Η' καὶ Θ'. ΓΝΑΘΑΙΝΑ ΚΑΙ Η ΑΝΕΨΙΑ ΑΥΤΗΣ ΓΝΑΘΑΙΝΙΟΝ

§ 80. Αἱ τύχαι τούτων τῶν δύο ἑταιρῶν οὐδὲν ἀξιοσημείωτον ἐμπεριέχουσι, καθ' ὅσον αὐταὶ ὑπάρχουσι ἡμῖν γνωσταί, μόνον διὰ τῆς εὐτραπελίας καὶ τῶν χαριεντισμῶν αὐτῶν ἐγένοντο περιώνυμοι. Ὁ Ἀθηναῖος παρέδωκεν ἡμῖν ἐνίους τούτων τῶν χαριεντισμῶν, οὓς ὁ κωμικὸς ποιητὴς Μάχων ἔκρινεν ἀξίους συλλογῆς καὶ ποιητικῆς περιβολῆς· ἀλλ' ἀτυχῶς οἱ πλείστοι τούτων, καὶ οὐχὶ οἱ χεῖριστοι, ἔχουσι τόσον κυνισμόν καὶ τόσον στενὴν συνάφειαν μετὰ τοῦ ἰδιάζοντος ἔργου τοῦ ἑταιρικοῦ βίου, ὥστε ὑπάρχουσι παντάπασιν ἀνεπίδεκτοι δημοσιεύσεως· ἄλλοι τινὲς συνίστανται ἐν λογοπαιγνίῳ, ἅτινα ἢ παντάπασιν ἀνθίστανται πρὸς τὴν ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ (ἥτις ἄλλως τε ἐν τῇ χυδαία ὑπάρχει περὶ ταῦτα πλουσιωτάτῃ), οὔτε εἰς τὴν ἐν οἰαδῆποτε ἄλλῃ νεωτέρᾳ γλώσσει μεθερμήνευσιν, ἢ ἐν τῇ πρὸς τὴν σεμνοτέραν μεθερμήνευσιν ταύτην τάσει ἔμελλον ἀποβάλλειν τὸ ἀριστον ἄλας ἢ κέντρον. Οὕτω λοιπὸν ὑπολείπονται μόνον εὐάριθμοι, ἐν αἷς πραγματικῶς ἐπειράθημεν οὐκ ὀλίγον, ὅπως μὴ

ἐξαλείψωμεν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀττικὸν χαριεντισμὸν. Ἡμεῖς διατηροῦντες ἐνταῦθα τὸν ἀρχαῖον αὐτῶν τύπον (καὶ παρὰ τὸ πολυθρύλητον ἀξίωμα: Graeca sunt; non leguntur), δυνάμεθα διαπλεῦσαι ἀκινδύνως τοὺς σκοπέλους τῶν Σειρήνων καὶ μὴ βύοντες τὰ ὕδα.

§ 81. Ἀνέκδοτά τινα ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Μάχωνος (κωμικοῦ ποιητοῦ ἐκ Σικυῶνος ἢ Κορίνθου, διαβιώσαντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Εὐμενοῦς καὶ Φιλοπάτορος) ὑπὸ Διοσκορίδου, συγκαταλεγομένου μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων κωμικῶν ἠδύνατο προταχθῆναι ἐνταῦθα.

— Παρὰ Γναθαίῃ Δίφιλος πίνων ποτέ, | ψυχρὸν γ', ἔφη, τάργγειον, ὦ Γνάθαιν', ἔχεις. | Τῶν σῶν γάρ, εἶπεν, ἐπιμελῶς, ὦ Δίφιλε, | εἰς αὐτὸ γ' αἰεὶ δραμάτων ἐμβάλλομεν. | .

— Πρὸς τὴν Γνάθαινον Δίφιλος κληθεὶς ποτε | ἐπὶ δεῖπνον, ὡς λέγουσι, τοῖς Ἀφροδισίοις (δηλ. κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀφροδίτης) | τιμώμενος μάλιστα τῶν ἐρωμένων, | λήθη δ' ὑπ' αὐτῆς ἐκτενῶς ἀγαπώμενος, | παρῆν ἔχων δύο χία, θάσια τέτταρα, | μύρον, στεφάνους, τραγήματ', ἔριφον, ταινίας, | ὄψον, μάγειρον, τὰ μετὰ ταῦτ', αὐλητρίδα. | Καὶ τῶν ἐραστῶν συριακοῦ τινος ξένου | πέμψαντος αὐτῇ χιόνα, σαπέρδην θ' ἓνα | , αἰσχυνομένη τὰ δῶρα μὴ τις καταμάθῃ, φυλαττομένη δὲ πολὺ μάλιστα Δίφιλον, | μὴ δ᾽ ἄν δίκην μετὰ ταῦτα κωμωδομένη. | τὸ μὲν τάριχος εἶπε ταχέως ἀποφέρειν | πρὸς τοὺς σπανίζειν ὁμολογουμένους ἄλων, | τὴν χιόνα δ' εἰς τὸν ἄκρατον ἐνσεῖσαι λάθρα· | τῷ παιδί τ' ἐπέταξ' ἐγγχεάνθ' ὄσον δέκα | κυάθους προσενεγκεῖν Δίφιλω ποτήριον. | Ὑπερηδέως δὲ τὴν κύλικ' ἐκπιῶν ἄφνω | καὶ τὸ παρίδοξον καταπλαγείς ὁ Δίφιλος, | νῆ τὴν Ἀθηναῖαν καὶ Θεούς, ψυχρὸν γ', ἔφη, | Γνάθαιν' ἔχεις τὸν λάκκον ὁμολογουμένως. | Ἡ δ' εἶπε, τῶν σῶν δραμάτων γάρ ἐπιμελῶς | εἰς αὐτὸν αἰεὶ τοὺς προλόγους ἐμβάλλομεν | .

— Στρατοκλήης ποτ' ἐρίφους προῖκ' ἐδίδου τοῖς γνωρτίμοις |, λοπάδας τ' ἐνάλμους, εὖ συναρτύειν δοκῶν, | καὶ δίψαν ὑπολείπόμενος εἰς τὴν αὔριον | τοῖς ἐπισυνάπτειν βουλομένοις τὸν ἑωθινόν, | μακρὰς δὲ πρᾶττειν εἰς τὰ λοιπὰ ζυμβολάς. Γνάθαινα δ'

αὐτῆς εἶπε πρὸς ἔραστὴν τινα, | στραγγειόμενον δρῶσα περὶ τὰς
 συμβολάς, | Στρατοκλῆς ἐπ' ἐρίφοις, φησί, χειμῶνας ποιεῖ.

§ 82. Ἡ Γνάθαινα εἶχεν υἱοθετήσασα, ὡς φαίνεται, τὴν
 ἀδελφιδὴν (ἀνεψιάν) αὐτῆς, τὴν Γναθαίνιον. Ἀνέθρεφεν αὐτὴν
 ἐν τῇ τέχνῃ αὐτῆς, καὶ ἡ Γναθαίνιον ἠμιλλᾶτο κατὰ τοὺς χα-
 ριεντισμοὺς πρὸς τὴν ἀναθρέψασαν αὐτὴν θείαν. Πιθανῶς ἡ οἰκία
 αὐτῆς ἦν πολυφοίτητος· διότι, ὅτε ἡ ἀδελφιδὴ ἤρξατο τοῦ ἐπι-
 τηδεύματος αὐτῆς, ἡ θεία μετήρχετο εἰσέτι τὸ ἴδιον αὐτῆς. Αὕτη
 ἡ περιστάσις πιθανῶς καὶ ἔδωκεν ἰσως ἀφορμὴν τῇ τελευταίᾳ ἐν
 τινι ἀγανακτήσει εὐθύμου διαθέσεως, ἰσως ἐν καιρῷ τινος τῶν
 δείπνων αὐτῆς, ὅπως σχεδιάσῃ συλλογὴν τινα ἐπιτραπεζίων νό-
 μων, ἐν ἧ μετ' ἄλλων ἀναφερομένων ἐνταῦθα πραγμάτων ἦσαν
 πιθανῶς διαγεγραμμένα ἀκριβῶς τὰ ὅρια τῆς ἀμοιβαίας ἀρμοδιό-
 τητος πρὸς ἀποφυγὴν ζηλοτύπων ἐρίδων. Αὗται αἱ νομικαὶ
 δέλτοι, ἐν αἷς ἡ νομοθέτις εἶχε λαβοῦσα ὡς πρότυπα ὁμοίας
 συγγραφὰς φιλοσόφων, ἐκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Καλλιμάχου ἄξιαι,
 ὅπως συμπαραληφθῶσιν εἰς τὴν περὶ νομικῶν πινάκων συλλο-
 γὴν αὐτοῦ, ἐν ἧ κατεῖχον τὴν τρίτην θέσιν. ('Αθην. ΙΓ', σ.
 585, A. B.): « Ἀριστόδημος ἐν δευτέρῳ γελοίων ἀπομνημο-
 νευμάτων, Γνάθαιναν, φησί, δύο ἐμισθώσαντο, στρατιώτης καὶ
 μαστιγίας· ἀναγωγότερον οὖν τοῦ στρατιώτου λάκκον αὐτὴν
 εἰπόντος· πῶς, ἔφησεν, ἢ ὅτι δύο ποταμοὶ ἐμβάλλετέ μοι,
 Λύκος καὶ Ἐλεύθερος; »

Γ. ΜΑΝΙΑ

§ 83. Ἡ Μανία ἦν μία τῶν ἑταιρῶν τῶν ἀπολαουουσῶν
 τῆς εὐνοίας Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ. Κατὰ τῶν Μάχωνα
 (παρ' Ἀθην. ΙΓ', σ. 578) τὸ ἀληθὲς ὄνομα αὐτῆς ἦν Μέ-
 λιττα. Περὶ δὲ τοῦ ἐπιγραφομένου ἐνταῦθα ὀνόματος αὐτῆς
 Μανίας, ὁ Μάχων λέγει τάδε· « Ἴσως δ' ἂν ἀπορῆσαι τις εὐλό-
 γως θ' ἅμα | τῶν νῦν ἀκροατῶν, εἴ τις Ἀττικὴ γυνὴ | προσηγο-
 ρεῦετ' ἢ 'νομισθὴ Μανία· | αἰσχρὸν γάρ ὄνομα φρυγᾶκὸν γυ-

ναϊκ' ἔχειν | καὶ ταυθ' ἑταίραν ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος | ἢ τὴν Ἀθηναίων τὴν κοιλύσει πόλιν, | ὑφ' ἧς ἅπαντες εἰς ἑτηνωρθωμένοι; | Τὸ μὲν οὖν ὑπάρχον εὐθέως ἐκ παιδίου | αὐτῇ Μέλιττ' ἦν ὄνομα. Τῷ μεγέθει μὲν ἦν | τῶν τότε γυναικῶν βραχύ τι καταδεεστέρα, | φωνῇ δ' ὁμιλία τε κεχορηγημένη. | Πάνυ δ' εὐπρόσωπος οὔσα καὶ καταπληκτικὴ | πολλοὺς ἐραστάς τε πολίτας τε ξένους | ἔχουσα, ὅπου περὶ γυναικός τις λόγος | γένοιτο, Μανίαν τὴν Μέλιτταν ὡς καλὴν | ἔφασκον εἶναι. Καὶ προσεχειργάζετο | αὐτῇ τὸ πλεῖον ἡνίκα σκώψειε γὰρ | ῥημάτιον, εὐθὺς τοῦτο «μανίαν» ἀνεβόα· | αὐτὴ θ', ὅτ' ἐπαινοίη τιν' ἢ ψέγοι πάλιν, | ἐπ' ἀμφοτέρων προσέκειτο «μανία» τῶν λόγων. | Διὸ τῆς μανίας ἐπιβόημ' ἐκτείνας δοκεῖ | καλέσας τις αὐτὴν τῶν ἐραστῶν Μανίαν· | μᾶλλον τὸ πάρεργον δ' ἐπεκράτησ' ἢ τοῦνομα». | Ἐκ τούτων προκύπτει, ὅτι μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν ἐραστῶν αὐτῆς πολλάκις ἐγένετο λόγος περὶ τῆς δυνάμεως τῶν θελγῆτρων αὐτῆς, καὶ τότε μετεχειρίζετο ἐνίοτε τὴν ἔκφρασιν, ὅτι προξενεῖ μανίαν («μανίαν εἶναι»), πόσον ὠραία ὑπάρχει ἡ Μέλιττα, καὶ αὐτὴ αὐτὴ ἡ Μέλιττα μετεχειρίζετο τὴν λέξιν ὡς ἐπιφώνημα· διὰ τοῦτο εἰς τῶν ἐραστῶν αὐτῆς ἔδωκεν αὐτῇ τὸ ὄνομα «Μανία» μετ' ἐπεκτάσεως τῆς πρώτης συλλαβῆς Μάνια, δι' οὗ τοῦτο ἤκουετο ὡς θηλυκὸς τύπος τοῦ δουλικοῦ (φρυγικοῦ) ὀνόματος Μάνης.

§ 84. Τὴν μετὰ τοῦ Δημητρίου σχέσιν αὐτῆς ἀναφέρει ὁ Ἀθήναιος (ΙΓ', σ. 578. Α). «Πτολεμαῖος ὁ Ἀγησάρχου ἐν ταῖς περὶ τὸν Φιλοπάτορα ἱστορίαις βασιλέων ἐρωμέναις ἀναγράφων φησί... Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ μετὰ τὰς προειρημέναις Μανίαν». Πολλάκις ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι βάναιστος κυνισμὸς ἐθεωρεῖτο ὡς χαριεντισμὸς, ἢ, ὅπερ ἐθαυμάζετο ὡς τοιοῦτος. ἦν ἢ ἐν ἀκαρεῖ ταχύτης τῆς προσφυοῦς ἀπαντήσεως, ἢ τὸ λογοπαίγνιον, ἢ ἀήθης τις μετατροπὴ. Ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τινὰ τούτων τῶν ἀνεκδότων, ἅτινα ἴσως δύναται τις ἀναγινώσκειν ἀνευθριάστως.

— Εἶναι δοκῶν αὐτόμολος ἄνθρωπος ξένος | καὶ παρεπιδημήσας Ἀθήνησιν ποτε | τὴν Μανίαν μετεπέμψαθ', ὅσον ἤτησε δούς.

| Εἰς τὸν δὲ πότον ἦν συμπαρειληφώς τινὰς | ἐκ τῆς πόλεως
τῶν ἐπιγελαῶν εἰθισμένων |, ἅπαντας τοῖς τρέφουσιν αἰεὶ πρὸς
χάριν· | Βουλόμενος εἶναι γλαφυρὸς ἀστεῖός θ' ἄμα, | τῆς Μα-
νίας ἄριστα παιζούσης σφόδρα |, ἀνισταμένης τε πολλάκις εἰς
δασύποδα, | αὐτὴν ἐπικροῦσαι βουλόμενος, πρὸς τῶν θεῶν, | μει-
ράκεια, τί δοκεῖ τῶν ἀγρίων ὑμῖν ποτε | ἐν τοῖς ὄρεσι τάχι-
στα θηρίον τρέχειν; | Ἡ Μανία δ' Αὐτόμολος, ὦ βέλτιστ',
ἔφη |.

— Μετὰ ταῦτα δ' ὡς εἰσῆλθε πάλιν ἡ Μανία | τὸν αὐτό-
μολον ἔσχωπτε, | ῥίψασπιν τ' ἔφη | αὐτὸν γεγονέναι πρεσβολῆς
οὔσης ποτέ· | ὁ δὲ στρατιώτης ὑπό τι δὴ σκυθρωπάσας, |
ἐμέμφατ' αὐτὴν· διαλιποῦσα δ' ἡ ἑτέρα, | μηθὲν παρὰ οὗτο,
φησί, λυποῦ φίλτατε· | οὐ γὰρ σὺ φεύγων ἀπέβαλες τὴν ἀσπίδα,
| μά τὴν Ἀφροδίτην, ἀλλ' ὁ σοὶ χρήσας τότε.

§ 85. Ἀκάθαρτα δὲ καὶ ῥυπαρολόγα ὑπάρχουσι περὶ τῆς
αὐτῆς Μανίας παρὰ Μάχωνι τῷ κωμωδοποιῷ ἐν Χρείαις ('Αθην.
ΙΓ', 577. D.).

— « Ὑπερβολῇ δὲ τῆς Λεαίνης σχῆμά τι | περαινουμένης
εὖ παρά τε τῷ Δημητρίῳ | εὐημερούσης, φασὶ καὶ τὴν Μανίαν
| τὸν βασιλέ' εὐμενῶς κελητίσαι ποτέ | ἐπαινεθῆναι θ' ἡ δὲ
τοῦτ' ἀπεκρίθη, | πρὸς ταῦτα καὶ λέαιναν, εἰ βούλει, κράτει».

— « Τῆς Μανίας ἦρα Λεοντίσκος ποτέ | ὁ παγκρατιαστής
καὶ συνεῖχ' αὐτὴν μόνος | γαμετῆς τρόπον γυναικός. Ὑπὸ δ'
'Αντήνορος | μοιχευομένην αἰσθόμενος αὐτὴν ὕστερον, | σφόδρ'
ἠγανάκτησε ἡ δέ, μηθὲν, φησι, σοὶ | ψυχὴ μελέτω· μαθεῖν
γὰρ αἰσθέσθαι θ' ἄμα | ὀλυμπιονικῶν νυκτὸς ἀθλητῶν δρεῖν
| πληγὴν [παρὰ πληγὴν] τί δύναται ποτ' ἤθελον». ('Αθην.
578 F.).

§ 86. Πρὸς ἀναφυχὴν ἀπὸ τῶν ὀργίων τῶν Λαμιῶν καὶ
Γναθαινῶν κρίνομεν ἐνταῦθα ἀπαραίτητον μνημονεῦσαι δύο ἐται-
ρῶν, εἰ δυνατὸν εἰπεῖν, ὀκωσοῦν σεμνοτέρων ἢ μᾶλλον ἐρωμένων
ἱστορικῶν ἀνδρῶν, περὶ τῆς ἐρωμένης τοῦ Ἀλκιβιάδου Τιμάν-
δρας ἢ Δαμασάνδρας καὶ μητρὸς τῆς πολυκρότου Λαίδος τῆς ἐξ
'Υκάρων καὶ Σικελίας, τῆς παρακολουθούσης τὸν Ἀλκιβιάδην

καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ἐκστρατείαις. Περὶ ταύτης διηγεῖται ὁ Πλούταρχος (Β. Ἀλκιβιάδου ΛΘ') τὰ ἐξῆς. Ὅτε ὁ Λύσανδρος ἐπεμφε πρὸς τὸν Σατράπην τῆς Φρυγίας Φαρνάβαζον, ὅπως ἄρῃ ἐκ τοῦ μέσου κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ διαταγὴν (σκυτάλην) τῶν ἐν Σπάρτῃ τελῶν τὸν Ἀλκιβιάδην, οὗτος ἔτυχε τότε διαιτώμενος ἐν τινὶ κώμῃ τῆς Φρυγίας, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ Τιμάνδραν τὴν ἑταίραν. «Ὅψιν δὲ κατὰ τοὺς ὕπνους εἶδε τοιαύτην· ἐδόκει περι- κεῖσθαι μὲν αὐτὸς τὴν αἰσθητὰ τῆς ἑταίρας, ἐκείνην δὲ τὴν κε- φαλήν ἐν ταῖς ἀγκάλαις ἔχουσαν αὐτοῦ κοσμεῖν τὸ πρόσωπον ὡς- περ γυναικός, ὑπογράφουσαν καὶ ψιμιθιοῦσαν. Ἔτεροι δὲ φασιν ἰδεῖν τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνοντα αὐτοῦ τοὺς περὶ τὸν Μαγαῖον (τὸν ἀδελφὸν τοῦ Φαρναβάζου τὸν ἐπιφορτισθέντα τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἀλκιβιάδου) ἐν τοῖς ὕπνοις, καὶ τὸ σῶμα καίόμενον. Ἀλλὰ τὴν μὲν ὄψιν οὐ πολὺ γενέσθαι λέγουσι πρὸ τῆς τελευτῆς. Οἱ δὲ πεμφθέντες πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐτόλμησαν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ κύκλω τὴν οἰκίαν περιστάντες, ἐνεπίμπρασαν. Αἰσθόμενος δ' ὁ Ἀλκι- βιάδης, τῶν μὲν ἱματίων τὰ πλεῖστα καὶ τῶν στρωμάτων συνα- γαγών, ἐπέβριψε τῷ πυρί· τῇ δ' ἀριστερᾷ χειρὶ τὴν ἑαυτοῦ χλα- μύδα περιελίξας, τῇ δὲ δεξιᾷ σπασάμενος τὸ ἐγχειρίδιον, ἐξέπεσεν ἀπαθῆς ἀπὸ τοῦ πυρός, πρὶν ἢ διαφλέγεσθαι τὰ ἱμάτια, καὶ τοὺς βαρβάρους εὐθὺς διεσκέδασεν. Οὐδεὶς γὰρ ὑπέμεινεν αὐτόν, οὐδ' εἰς χεῖρας συνῆλθεν, ἀλλ' ἀποστάντες ἔβαλον ἀκοντίοις καὶ τα- ξεύμασιν. Οὕτω δ' αὐτοῦ πεσόντος καὶ τῶν βαρβάρων ἀπελ- θόντων, ἡ Τιμάνδρα τὸν νεκρὸν ἀνειλετο καὶ τοῖς αὐτῆς περι- βαλοῦσα καὶ περικαλύψασα χιτωνίσκοις, ἐκ τῶν παρόντων ἐκήδευσε λαμπρῶς καὶ φιλοτίμως. Ταύτης λέγουσι θυγατέρα γενέσθαι Λαΐδα τὴν Κορινθίαν μὲν προσαγορευθεῖσαν, ἐκ δὲ Ἰκ- κάρων, σικελικοῦ πολισματος, αἰχμάλωτον γενομένην. Ἐνιοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα περὶ τῆς Ἀλκιβιάδου τελευτῆς ὁμολογοῦσι τού- τοις· αἰτίαν δὲ φασιν οὐ Φαρνάβαζον, οὐδὲ Λύσανδρον, οὐδὲ Λακεδαιμονίους παρασχεῖν, αὐτὸν δὲ τὸν Ἀλκιβιάδην, γνῶριμων τινῶν διεφθαρκότα γύναιον ἔχειν σὺν αὐτῷ· τοὺς δ' ἀδελφοὺς τοῦ γυναιίου, τὴν ὕβριν οὐ μετρίως φέροντας, ἐμπρῆσαι τε τὴν οἰ- κίαν νύκτωρ, ἐν ἣ διαιτώμενος ἐτύγχανεν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ κα-

ταβαλεῖν αὐτόν, ὡσπερ εἶρηται διὰ τοῦ πυρός ἐξαλλόμενον ». Ὁ Ἀθηναῖος σημειοῖ, ὅτι ἐκτός τῆς Τιμάνδρας ἦτο μετ' αὐτοῦ καὶ ἡ ἑταίρα Θεοδότη.

§ 87. Ἄλλη ἐπίσημος ἀττική ἑταίρα, ἡ Θαῖς, οὐσα κατὰ τινας μία τῶν παλλακίδων τοῦ βασιλέως τῶν Μακεδόνων Ἀλεξάνδρου, παρηκολούθησε τὸν στρατὸν εἰς Ἀσίαν. Κατὰ πρότασιν αὐτῆς ἐπιურπολήθη ἡ ἀρχαία ἀκρόπολις τῶν βασιλέων τῆς Περσίας, ὡς ἱστοροῦσιν ὁ Πλούταρχος καὶ ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης. Ὁ πρῶτος (ἐν Βίῳ Ἀλεξάνδρου ΛΗ΄.) ἱστορεῖ ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος, « μέλλων ἐξελαύνειν ἐπὶ Δαρεῖον, ἔτυχε μὲν εἰς μέθην τινὰ καὶ παιδιὰν τοῖς ἑταίροις ἑαυτὸν δεδωκώς, ὥστε καὶ γυναῖκα συμπίνειν ἐπὶ κῶμον ἤκοντα πρὸς τοὺς ἐραστάς. Ἐν τούτοις εὐδοκιμοῦσα μάλιστα Θαῖς ἡ Πτολεμαίου τοῦ βασιλεύσαντος ὕστερον ἑταίρα, γυνὴ ἀττική, τὰ μὲν ἐμμελῶς ἐπαινοῦσα, τὰ δὲ παίζουσα πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἅμα τῇ μέθῃ λόγον εἰπεῖν προήχθη, τῷ μὲν τῆς πατρίδος ἤθει πρέποντα, μείζονα δ' ἢ κατ' αὐτήν. Ἔφη γάρ, ὧν πεπόνθηκε πεπλανημένη περὶ τὴν Ἀσίαν, ἀπολαμβάνειν χάριν ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ἐντροφῶσα τοῖς ὑπερηφάνοις τῶν Περσῶν βασιλείοις· ἔτι δ' ἂν ἡδίων ὑποπρῆσαι κωμάσασσα τὸν Ξέρξου τοῦ κατακαύσαντος τὰς Ἀθήνας οἶκον, αὐτὴ τὸ πῦρ ἄψασα, τοῦ βασιλέως ὀρώντος· ὡς ἂν λογος ἔχη πρὸς ἀνθρώπους, ὅτι τῶν ναυμάχων καὶ πεζομάχων ἐκείνων στρατηγῶν τὰ μετ' Ἀλεξάνδρου γυναῖκα δίκην ἐπέθηκε Πέρσαις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Ἀμα δὲ τῷ λόγῳ τούτῳ κρότου καὶ θορύβου γενομένου καὶ παρακελεύσεως τῶν ἑταίρων καὶ φιλοτιμίας, ἐπισπασθεὶς ὁ βασιλεὺς καὶ ἀναπηδήσας ἔχων στέφανον καὶ λαμπάδα, προῆγεν· οἱ δ' ἐπόμενοι κῶμφ καὶ βοῇ περιστάντο τὰ βασίλεια· καὶ τῶν ἄλλων Μακεδόνων οἱ πυρθανόμενοι συνέτρεχον μετὰ λαμπάδων χαίροντες. Ἰλπίζον γάρ, ὅτι τοῖς οἴκοι προσέχοντός ἐστι τὸν νοῦν καὶ μὴ μέλλοντος ἐν βαρβάροις οἰκεῖν τὸ πικράναι τὰ βασίλεια καὶ διαφθεῖρειν. Οἱ μὲν οὕτω ταῦτα γενέσθαι φασίν, οἱ δ' ἀπὸ γνώμης· ὅτι δ' οὖν μετενόησε ταχὺ καὶ κατασβέσαι προσέταξεν, ὁμολογεῖται ». — Ταῦτά περίπου μαρτυρεῖ καὶ ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (ΙΖ΄, κ. 72). « Ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐπινί-

κία τῶν κατορθωμάτων ἐπιτελῶν θυσίας τε μεγαλοπρεπεῖς θεοῖς συνετέλεσε καὶ τῶν φίλων λαμπρὰς ἐστιάσεις ἐποιήσατο. Καὶ ὅποτε τῶν ἐταίρων εὐωχομένων, καὶ τοῦ μὲν πότου προβαίνοντος, τῆς δὲ μέθης προϊούσης, κατέσχε λύττα ἐπὶ πολὺ τὰς ψυχὰς τῶν οἰνωμένων, ὅτε δὲ καὶ μία τῶν παρουσῶν γυναικῶν, ὄνομα μὲν Θαῖς, Ἀττικὴ δὲ τὸ γένος, εἶπε κάλλιστον Ἀλεξάνδρῳ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πεπραγμένων ἔσεσθαι, ἐὰν κωμάσας μετ' αὐτῶν, ἐμπρήσῃ τὰ βασιλεία καὶ τὰ Περσῶν περιδῶντα γυναικῶν χεῖρες ἐν βραχεῖ καιρῷ ποιήσωσιν ἄφαντα. Τούτων δὲ ῥηθέντων εἰς ἄνδρας νέους καὶ διὰ τὴν μέθην ἀλόγως μετεωριζομένους, ὡς εἰκός, ἄγειν τις ἀνεβόησε καὶ δᾶδας ἄπειν καὶ τὴν εἰς τὰ τῶν Ἑλλήνων ἱερά παρανομίαν ἀμύνασθαι παρεκελεύετο. Συνεπευφημοῦντων δὲ καὶ ἄλλων καὶ λεγόντων μόνῳ τὴν πρᾶξιν ταύτην προσήκειν Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τοῦ βασιλέως συνεξαρθέντος τοῖς λόγοις, πάντες ἀνεπήδησαν ἐκ τοῦ πότου, καὶ τὸν ἐπινίκιον κῶμον ἄγειν Διονύσῳ παρήγγειλαν. Ταχὺ δὲ πλήθους λαμπάδων ἀθροισθέντος καὶ γυναικῶν μουσουργῶν εἰς τὸν πότον παρειλημμένων, μετ' ᾠδῆς καὶ αὐλῶν καὶ συρίγγων προήγεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν κῶμον, καθηγουμένης τῆς πράξως Θαῖδος τῆς ἐταίρας. Αὕτη δὲ μετὰ τὸν βασιλέα πρώτη τὴν δᾶδα καιομένην ἠκόντισεν εἰς τὰ βασιλεία καὶ τῶν ἄλλων ταυτὰ πραξάντων ταχὺ πᾶς ὁ παρὰ τὰ βασιλεία τόπος κατεφλέχθη διὰ τὸ μέγεθος τῆς φλογός. Καὶ τὸ πάντων παραδοξότατον, τὸ Ἐέρξου τοῦ Περσῶν βασιλέως γενόμενον ἀσέβημα περὶ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηναίων μία γυνὴ πολίτις τῶν ἀδικηθέντων ἐν παιδιᾷ πολλοῖς ὕστερον ἔτεσι μετῆλθε τοῖς αὐτοῖς πάθεσιν». — Κατὰ τὸν Κλείταρχον (παρ' Ἀθηναίῳ ΙΓ', σ. 576. Β') «ὁ μέγας Ἀλέξανδρος οὐ Θαῖδα εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Ἀττικὴν ἐταίραν; περὶ ἧς φησι Κλείταρχος ὡς αἰτίας γενομένης τοῦ ἐμπρησθῆναι τὰ ἐν Περσεπόλει βασιλεία. Αὕτη δὲ ἡ Θαῖς μετὰ τὸν Ἀλεξάνδρου θάνατον καὶ Πτολεμαίῳ ἐγαμήθη τῷ πρώτῳ βασιλεύσαντι Αἰγύπτου καὶ ἐγέννησεν αὐτῷ τέκνον Λεοντίσκον καὶ Λᾶγον, θυγατέρα δὲ Εἰρήνην, ἣν ἔγημεν Εὐνοστος, ὁ Σόλων τῶν ἐν Κύπρῳ βασιλεὺς». Ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ καταλέγονται ἔτι πολλαὶ ἄλλαι ἐταῖραι, αἵτινες ἠγαπή-

θησαν ὑπὸ τῶν ἐπομένων Πτολεμαίων, καὶ μεταξύ τούτων ἡ Ἀγαθόκλεια, ἥτις ἐδέσποζε τοῦ Φιλοπάτορος καὶ ὠφελουμένη ἐκ τῆς ἀδυναμίας καὶ μηδαιμότητος τούτου τοῦ βασιλέως κατέστρεψε τὸ κράτος αὐτοῦ.

§ 88. Περαιώνοντες ἐνταῦθα τὴν περιγραφὴν τῶν ἐθνῶν τοῦ ἑταιρικοῦ βίου τῶν διασημοτέρων ἑταιρῶν, νομίζομεν, ὅτι ἐμέλλομεν διαπράξαι μάλιστα σφάλμα, ἐὰν μετὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ὀργίων Λαμιαῶν καὶ Γναθαινῶν, παρελείπομεν ἀμνημόνευτον τὴν χαρίεσσαν καὶ ἰλαρὰν ἐξεικόνισιν τοῦ φυσικοῦ καὶ ψυχικοῦ κάλλους τῆς καλῆς Θεοδότης καὶ τὸν μετ' αὐτῆς διάλογον τοῦ Σωκράτους, οἷον διαπλάττει ἡμῖν ὁ καλὸς κάγαθος Ξενοφῶν, ὁ γνήσιος μαθητὴς τοῦ θαυμασίου ἐκείνου ἀνδρός (Ξενοφ. Ἀπομν. Γ', 41).

«Γυναικὸς δὲ ποτε εὔσης ἐν τῇ πόλει καλῆς, ἣ ὄνομα ἦν Θεοδότη, καὶ οἶας συνεῖναι τῷ πείθοντι, μνησθέντος αὐτῆς τῶν παρόντων τινὸς καὶ εἰπόντος, ὅτι κρεῖττον εἶη λόγου τὸ κάλλος τῆς γυναικὸς, καὶ ζωγράφους φήσαντος εἰσιέναι πρὸς αὐτὴν ἀπεικασομένους, οἷς ἐκείνην ἐπιδεικνύειν ἑαυτῆς ὅσα καλῶς ἔχοι· Ἰτέον ἂν εἶη θεασομένους, ἔφη ὁ Σωκράτης· οὐ γὰρ δὴ ἀκούσασί γε τὸ λόγου κρεῖττον ἔστι καταμαθεῖν. Καὶ ὁ διηγησάμενος· Οὐκ ἂν φθάνοιτ', ἔφη, ἀκολουθοῦντες. Οὕτω μὲν δὴ πορευθέντες πρὸς τὴν Θεοδότην, καὶ καταλαβόντες ζωγράφῳ τινὶ παρεστηκυῖαν ἐθεάσαντο· παυσαμένου δὲ τοῦ ζωγράφου, ὦ ἄνδρες, ἔφη ὁ Σωκράτης, Πότερον ἡμᾶς δεῖ μᾶλλον Θεοδότῃ χάριν ἔχειν, ὅτι ἡμῖν τὸ κάλλος ἑαυτῆς ἐπέδειξεν, ἢ ταύτην ἡμῖν, ὅτι ἐθεασάμεθα; ἄρ' εἰ μὲν ταύτῃ ὠφελιμωτέρα ἐστὶν ἢ ἐπίδειξις, ταύτῃ ἡμῖν χάριν ἐκτέον, εἰ δὲ ἡμῖν ἢ θεά, ἡμᾶς ταύτῃ; Εἰπόντος δὲ τινος ὅτι δίκαια λέγοι· Οὐκοῦν, ἔφη, αὕτη μὲν ἤδη τε τὸν παρ' ἡμῶν ἔπαινον κερδαίνει, καὶ ἐπειδὴν εἰς πλείους διαγγείλωμεν, πλείω ὠφελήσεται, ἡμεῖς δὲ ἤδη τε, ὧν ἐθεασάμεθα ἐπιθυμοῦμεν ἄψασθαι, καὶ ἄπιμεν ἀποκνιζόμενοι, καὶ ἀπελθόντες ποθήσομεν, ἐκ δὲ τούτων εἰκὸς ἡμᾶς μὲν θεραπεύειν, ταύτην δὲ θεραπεύεσθαι. Καὶ ἡ Θεοδότῃ· Νῆ Δία, ἔφη, εἰ τοίνυν ταῦθ' οὕτως ἔχει, ἐμὲ ἂν δέοι ὑμῖν τῆς θεᾶς χάριν ἔχειν. Ἐκ δὲ τούτου ὁ Σωκράτης ὁρῶν αὐ-

τήν τε πολυτελῶς κεκοσμημένην, καὶ μητέρα παρούσαν αὐτῇ ἐν ἐσθῆτι καὶ θεραπείᾳ οὐ τῇ τυχεύσει, καὶ θεραπαίνας πολλὰς καὶ εὐεδαίεις καὶ οὐδὲ ταύτας ἡμελημένως ἐχούσας, καὶ τοῖς ἄλλοις τὴν οἰκίαν ἀφθόνως κατεσκευασμένην· Εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ Θεοδότῃ, ἔστι σοι ἀγρός; — Οὐκ ἔμοιγ', ἔφη. — Ἄλλ' ἄρα οἰκία προσέδους ἔχουσα; — Οὐδὲ οἰκία, ἔφη. — Ἀλλὰ μὴ χειροτέχναι τινές; — Οὐδὲ χειροτέχναι, ἔφη. — Πόθεν οὖν, ἔφη, τάπιτήδεια ἔχεις; — Ἐάν τις, ἔφη, φίλος μοι γενόμενος εὖ ποιεῖν ἐθέλη, οὗτός μοι βίος ἐστί. — Νῆ τὴν Ἴβραν, ἔφη, ὦ Θεοδότῃ, καλόν γε τὸ κτήμα· καὶ πολλῶν κρεῖττον ὄϊων τε καὶ βοῶν καὶ αἰγῶν φίλων ἀγέλην κεκτηῖσθαι. Ἀτάρ, ἔφη, πότερον τῇ τύχῃ ἐπιτρέπεις, ἐάν τις σοι φίλος, ὥσπερ μυῖα, προσπτήται, ἢ καὶ αὐτὴ τι μηχανᾷ; — Πῶς δ' ἂν, ἔφη, ἐγὼ τούτου μηχανὴν εὐροιμι; — Πολὺ νῆ Δί', ἔφη, προσηκόντως μᾶλλον ἢ αἱ φάλαγγες· οἴσθα γάρ, ὡς ἐκεῖναι θηρῶσι τὰ πρὸς τὸν βίον· ἀράχνια γὰρ δῆπου λεπτὰ ὑψηλάμεναι, ὅτι ἂν ἐνταῦθα ἐμπέσῃ, τούτῳ τροφῇ χρῶνται. — Καὶ ἐμοὶ οὖν, ἔφη, συμβουλεύεις ὑφῆνασθαί τι θήραθρον; — Οὐ γὰρ δὴ οὕτως γε ἀτεχνῶς οἰεσθαι χρὴ τὸ πλείστου ἄξιον ἄγρευμα, φίλους, θηράσειν· οὐχ ὀρθῶς, ὅτι καὶ τὸ μικροῦ ἄξιον, τοὺς λαγῶς, θηρῶντες πολλὰ τεχνάζουσιν; Ὅτι μὲν γὰρ τῆς νυκτὸς νέμονται, κύνας νυκτερευτικὰς πορισάμενοι, ταύταις αὐτοὺς θηρῶσιν, ὅτι δὲ μετ' ἡμέραν ἀποδιδράσκουσιν, ἄλλας κτῶνται κύνας, αἵτινες, ἢ ἂν ἐκ τῆς νομῆς εἰς τὴν εὐνὴν ἀπέλθωσι, τῇ ὁσμῇ αἰσθανόμεναι εὐρίσκουσιν αὐτοὺς, ὅτι δὲ ποδώκεις εἰσιν, ὥστε καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τρέχοντες ἀποφεύγειν, ἄλλας αὖ κύνας ταχείας παρασκευάζονται, ἵνα κατὰ πόδας ἀλίσκωνται, ὅτι δὲ καὶ ταύτας αὐτῶν τινες ἀποφεύγουσι, δίκτυα ἰσθᾶσιν εἰς τὰς ἀτραπούς, ἢ φεύγουσιν, ἵν' εἰς ταῦτα ἐμπίπτοντες συμποδίζωνται. — Τίτι οὖν, ἔφη, τοιούτῳ φίλους ἂν ἐγὼ θηρῶν; — Ἐάν νῆ Δί' ἔφη, ἀντὶ κυνὸς κτήσῃ, ὅστις σοι ἰχνεύων μὲν τοὺς φιλοκάλους καὶ πλουσίους εὐρήσει, εὐρῶν δὲ μηχανήσεται, ὅπως ἐμβάλῃ αὐτοὺς εἰς τὰ σὰ δίκτυα. — Καὶ ποῖα, ἔφη, ἐγὼ δίκτυα ἔχω; — Ἐν μὲν δῆπου, ἔφη, καὶ μάλα εὖ περιπλεκόμενον, τὸ σῶμα, ἐν δὲ τούτῳ ψυχὴν, ἢ καταμανθάνεις, ὡς καὶ ἂν ἐμβλέπουσα χαρί-

ζοιο, καὶ ὅτι ἂν λέγουσα εὐφραίνοις, καὶ ὅτι δεῖ τὸν μὲν ἐπιμελό-
μενον ἀσμένως ὑποδέχεσθαι, τὸν δὲ τρυφῶντα ἀποκλείειν, καὶ ἀβ-
ρῶστήσαντός γε φίλου φροντιστικῶς ἐπισκέψασθαι, καὶ καλόν τι
πράξαντας σφόδρα συντησθῆναι, καὶ τῷ σφόδρα σου φροντίζοντι
ἅλη τῇ ψυχῇ κεχαρίσθαι· φιλεῖν γε μὴν εὖ οἶδ' ὅτι ἐπίστασαι οὐ
μόνον μαλακῶς, ἀλλὰ καὶ εὐνοικῶς· καὶ ὅτι ἀρεστοὶ σοὶ εἰσιν οἱ
φίλοι, εὖ οἶδ' ὅτι οὐ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ ἀναπείθεις. — Μὰ τὸν Δι',
ἔφη ἡ Θεοδότῃ, ἐγὼ τούτων οὐδὲν μηχανῶμαι. — Καὶ μὴν, ἔφη,
πολύ διαφέρει τὸ κατὰ φύσιν τε καὶ ὀρθῶς ἀνθρώπῳ προσφέρε-
σθαι· καὶ γὰρ δὴ βία μὲν οὐτ' ἂν ἔλοις οὔτε κατάσχοις φίλον,
εὐεργεσία δὲ καὶ ἡδονῇ τὸ θηρίον τοῦτο ἀλώσιμόν τε καὶ παρα-
μόνιμόν ἐστιν. — Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. — Δεῖ τοίνυν, ἔφη, πρῶτον
μὲν τοὺς φροντίζοντάς σου τοιαῦτα ἀξιοῦν, οἷα ποιοῦσιν αὐτοῖς
σμικρότατα μελήσει, ἔπειτα δὲ αὐτὴν ἀμείβεσθαι χαρίζομένην τὸν
αὐτὸν τρόπον· οὕτω γὰρ ἂν μᾶλλον φίλοι γίγνοιτο, καὶ πλεῖστον
χρόνον φιλοῦεν, καὶ μέγιστα εὐεργετοῦεν. Χαρίζοιο δ' ἂν μάλιστα,
εἰ δεομένοις δωρεὸν τὰ παρά σεαυτῆς· ὄρας γάρ, ὅτι καὶ τῶν
βρωμάτων τὰ ἡδίστα, ἐὰν μὲν τις προσφέρῃ πρὶν ἐπιθυμεῖν, ἀη-
δῆ φαίνεται, κεκορεσμένοις δὲ καὶ βδελυγμίαν παρέχει, ἐὰν δὲ τις
προσφέρῃ λοιμὸν ἐμποιήσας, κἂν φαυλότερα ᾖ, πάνυ ἡδέα φαίνε-
ται. — Πῶς οὖν ἂν, ἔφη, ἐγὼ λιμὸν ἐμποιεῖν τῷ τῶν παρ' ἐμοὶ
δυναίμην; — Εἰ νῆ Δί', ἔφη, πρῶτον μὲν τοῖς κεκορεσμένοις μήτε
προσφέρεις, μήτε ὑπομιμνήσκεις, ἕως ἂν τῆς πλησμονῆς παυσά-
μενοι πάλιν δέωνται, ἔπειτα τοὺς δεομένους ὑπομιμνήσκεις ὡς
κοσμιωτάτη τε ὁμιλία καὶ τῷ φαίνεσθαι βουλομένη χαρίζεσθαι,
καὶ διαφεύγουσα, ἕως ἂν ὡς μάλιστα δεηθῶσι· τῆνικαῦτα γὰρ
πολύ διαφέρει τὰ αὐτὰ δῶρα, ἢ πρὶν ἐπιθυμῆσαι, δίδοναι. — Καὶ
ἡ Θεοδότῃ· τί οὖν οὐ σύ μοι, ἔφη, ὦ Σωκράτες, ἐγένου συντη-
ρατῆς τῶν φίλων; — Ἐάν γε, νῆ Δι', ἔφη, πείθῃς με σύ. — Πῶς
οὖν ἂν, ἔφη, πείσαιμί σε; — Ζητήσεις, ἔφη, τοῦτο αὐτὴ καὶ μη-
χανήσῃ, ἐὰν τί μου δέῃ. — Εἰσὶθι τοίνυν, ἔφη, θαμνιά. Καὶ ὁ
Σωκράτης ἐπισκόπτων τὴν αὐτοῦ ἀπραγματοσύνην· Ἀλλ' ὦ
Θεοδότῃ, ἔφη, οὐ πάνυ μοι ράδιόν ἐστι σχολάζαι· καὶ γὰρ ἴδια
πράγματα πολλὰ καὶ δημόσια παρέχει μοι ἀσχολίαν, εἰσὶ δὲ καὶ

φίλοι μοι, αἱ οὔτε ἡμέρας οὔτε νυκτὸς ἀφ' αὐτῶν ἰάσουσί με ἀπιέναι, φίλτρα τε μανθάνουσαι παρ' ἐμοῦ καὶ ἐπωδάς. — Ἐπίστασαι γάρ, ἔφη, καὶ ταῦτα, ὦ Σώκράτες; — Ἀλλὰ διὰ τί οἶει, ἔφη, Ἀπολλόδωρόν τε τόνδε καὶ Ἀντισθένην οὐδέποτε μου ἀπολείπεσθαι; διὰ τί δὲ καὶ Κέβητα, καὶ Σιμμίαν θήδηθεν παραγίγνεσθαι; εὖ ἴσθι, ὅτι ταῦτα οὐκ ἄνευ πολλῶν φίλων τε καὶ ἐπωδῶν καὶ ἰυγγῶν ἐστί. — Χρῆσον τοίνυν μοι, ἔφη, τὴν ἰυγγα, ἵνα ἐπὶ σοὶ πρῶτον ἔλκω αὐτήν. — Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ αὐτὸς ἔλκεσθαι πρὸς σέ βούλομαι, ἀλλὰ σέ πρὸς ἐμέ πορεύεσθαι. — Ἀλλὰ πορεύσομαι, ἔφη, μόνον ὑποδέχου. — Ἀλλ' ὑποδέξομαι σε, ἔφη, ἐὰν μὴ τις φιλωτέρα σου ἔνδον ᾖ ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ἢ ΠΑΙΔΕΡΑΣΤΙΑΣ

§ 1 Ἀλλ' ἡ ἀηδιστάτη ὄψις, ἣν παρέχει ἡμῖν ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνικὸς βίος ὑπάρχει, τὸ κακὸν ἔθος τῆς παιδευαστίας ἢ τῶν παιδικῶν, ἧτοι, τοῦ ἀπολαύειν τῆς σαρκικῆς ἡδονῆς ἐν ὁμογενέσι προσώποις. Πάντως καὶ ὅπου τὸ οἰκτρὸν τοῦτο πάθος ἀναφαίνεται ὡς μοναδικὸν καὶ σποδαρικὸν φαινόμενον, αἰετοτε ἔσται βδελυρὸν καὶ στυγερόν, ἀλλ' ὅταν ἀποδεικνύηται ὡς χαρακτηρισμὸς ὅλου ἔθνους, ὅταν οὐδαμῶς ὀκνῆ τις ἀνωμολογεῖν αὐτὸ ἀπροκαλύπτως καὶ συναριθμεῖν αὐτὸ ἐν ταῖς ἡδοναῖς, ὧν ἄνευ καθίσταται μονότονος καὶ ἀηδὴς ὁ βίος, ὅπου καὶ αὐτοὶ οἱ κορυφαῖοι τοῦ ἔθνους μόλις δύνανται ὑψοῦσθαι ὑπὲρ αὐτό, ὅπου αὐτὸς ὁ νόμος οὐδαμῶς καταδικάζει, ἀλλὰ τὸ μέγιστον περιορίζει μόνον αὐτό, ὅπου ἐκλαμβάνεται ὡς ἐν τῶν κυριωτάτων στοιχείων τῆς παιδείας καὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς καὶ ἀνδρείας, ὅπου τέλος ἡ νεολαία εὐρίσκει ἐν τούτῳ πηγὴν πορισμοῦ καὶ ἡ πολιτεία μετέχει αὐτοῦ, τότε ὠφείλομεν μᾶλλον ἀποστρέψαι ὅλως τοὺς